

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Het licht dat weer opnieuw begon,
de dag, de pas ontwaakte zon,
verhogen Hem die boven is
en die alleen te loven is.*

Lied 214:1

Hoe ervaar je Gods aanwezigheid? Hoe bemerk je zijn betrokkenheid, zijn nabijheid en liefde? Thomas Ken, de schrijver van lied 214 uit het Liedboek dicht op prachtige wijze hoe hij Gods aanwezigheid ziet in de opkomende zon, in de warmte van het morgenlicht, de zonnestrallen die de aarde verwarmen. Zo ervaarde koning David het ook. Psalm 19 zingt vreugdevol en blij van Gods grootheid en kracht. David ziet Gods hand vooral in de schepping. De hele aarde - zo zingt David - vertelt het verhaal van God, hoe Hij betrokken is op deze wereld. Prachtig zoals dit lied begint:

*De hemel verhaalt van Gods majesteit,
het uitspannel roemt het werk van zijn handen,
de dag zegt het voort aan de dag die komt,
de nacht vertelt het door aan de volgende nacht.
Toch wordt er niets gezegd, geen woord gehoord,
het is een spraak zonder klank.*

Over heel de aarde gaat hun stem.

Ps 19:2-5a

Zoals je de hand van de schilder herkent in de kleuren op het doek, zo herkent David Gods hand in alles dat Hij gemaakt heeft. David kijkt vol verwondering naar de hemel: naar de sterren die in hun schoonheid fonkelen, het schijnsel van de maan, de zon die met haar stralen en de warmte van haar gloed de nacht verdrijft. Elke dag weer. Het werk van Gods handen heeft een heel eigen taal. Woorden klinken er niet. Er is geen stem, het is een ongehoorde taal zonder geluid, en toch universeel... een taal die ieder mens begrijpen kan, een verhaal dat zich uitstrekt tot de uiteinden van de wereld.

Als je naar de hemel kijkt, naar de ontelbare sterren, als je ziet hoe het zonlicht schittert op het gras, hoe haar zonnestrallen zaden en bloemen wakker maken, dan kun je daarin Gods schoonheid zien. Je kunt er diep van onder de indruk raken: de macht die God heeft om met zijn licht het leven wakker te roepen, hoe alles opstaat wanneer God de zon laat opkomen. De opkomst van de zon is een machtig gebeuren.

Ook David staat daarbij stil in de verzen 6-7. Hier toont hij zich een ware dichter. Hij beschrijft de zon als een jonge held die krachtig en onvermoeibaar langs de hemel rent, die zo zijn banen trekt van het oosten naar het westen. Als een jonge bruidegom na de huwelijksnacht. Hoe hij straalt, nog verrukt van liefde. Nog voor de ochtend verlaat hij zijn tent en snelt hij langs de hemelbaan om 's avonds weer in zijn tent te kruipen. En niets ontsnapt aan zijn gloed, zijn licht, zijn warmte.

David ziet in de zon de glorie en macht van de Schepper. De Enige die de hemel en de aarde schiep. De opkomst van de zon kan inderdaad indrukwekkend zijn. Door de wetenschap en de filmbeelden die astronauten maken krijgen we een indruk hoe

ongelofelijk en wonderlijk mooi de opkomst van de zon er vanuit de ruimte uitziet. Onlangs nog keek ik met een verwonderd hart naar een natuurdocumentaire. In de oneindigheid en het diepste zwart van de ruimte, doemen de contouren van de aarde op – rond en helderblauw – en daarachter de felle, oogverblindende schittering van de zon. Het is waar wat David zegt: geen plek op de aarde blijft voor haar warmte verborgen.

Macht is ook een belangrijk thema dat steeds weer terugkomt in de Efezebrief. En dat is niet zo verwonderlijk. Efeze was één van de belangrijkste havensteden aan de westkust van Anatolië, het huidige Turkije, vlakbij Samos en Izmir. In de tijd van Paulus was Efeze in sociaal en maatschappelijk opzicht een stad waar de Romeinse keizers hun invloed lieten gelden, waar ze hun paleizen en tempels bouwden. Maar dat niet alleen: het was ook een centrum van religieuze macht. Allerlei religies floreerden er. Het was dus een stad van allerlei machten en invloedsferen, een stad van heersers en vorsten. Die achtergrond klinkt door in Efeze 1.

Het eerste hoofdstuk van de Efezebrief begint met een dankgebed van Paulus, waarin Paulus de rijke zegeningen die we van God ontvangen prijst en roemt. Dat gebed vloeit vanaf vers 17 over in een voorbede voor de gemeente. Tegenover de machten en krachten die overal om hen heen aanwezig zijn, zet Paulus de majesteit en de glorie van God. Het is zijn diepste verlangen, zijn gebed voor hen: dat het licht van Jezus Christus in hen mag schijnen, dat hun geest en gedachten klaar en helder mogen zijn zoals het vroege morgenlicht, dat Gods genade hun hele bestaan nog dieper zal doordringen:

*Moge de God van onze Heer Jezus Christus,
de Vader van alle luister, u een geest van inzicht schenken
in wat geopenbaard is, zodat u hem zult kennen.
Moge uw hart verlicht worden, zodat u zult zien
waarop u hopen mag nu hij u geroepen heeft.*
Efeziërs 1:17-18a

Paulus spreekt God hier op een heel bepaalde manier aan: als Vader van alle luister. In de Griekse tekst komen we het woord *doxa* tegen: een woord dat licht, majesteit en ook glans kan betekenen. Je zou dus kunnen zeggen: de hemelse, luisterrijke Vader. God is één en al licht en warmte en heilige glans.

Paulus bidt vervolgens om een geest van inzicht. Het gaat om wijsheid. Daarmee bedoelt Paulus niet de wijsheid die mensen kunnen vergaren. De wijsheid waar hij om bidt reikt veel verder dan informatie en overtuiging, dan verstandig beleid. De wijsheid zoals Paulus dat bedoeld is ten diepste gelegen in het kennen van God. Het gaat om inzicht ‘in wat geopenbaard is, zodat u hem zult kennen’, schrijft hij in vers 17. Paulus doelt dus op de liefdevolle en persoonlijke verbondenheid met de Vader. Het gaat Paulus om het licht van die eerste dag der schepping, om zijn goedheid die schitterde in Jezus.

De volgende bede in vers 19 is al even rijk en vol. Letterlijk vertaalt staat er: ‘Verlicht de ogen van ons hart’. Het is eigenlijk heel mooi zoals Paulus dat zegt. Dat ons hart ogen heeft. Hij bedoelt daarmee dat je kunt kijken met je hart.

Er kan zoveel omgaan in ons hart. We zijn beïnvloedbaar door wat er om ons heen gebeurt. Ongemerkt sluipt er van alles binnen in onze harten. Door alle boze machten in deze wereld, het kwaad dat mensen doen, door negatieve gedachten die ons zicht bepalen, kan het gebeuren dat je blind wordt en niets meer ziet. Daarom moeten we steeds weer bidden om verlichte ogen, om een hart – doorzichtig en zuiver – zodat we kijken kunnen met de ogen van het geloof, en zien kunnen waarop wij mogen hopen: het leven zoals God het ziet.

De weg die God ons wijst is volmaakt en zuiver, het gaat Hem om een goed, waarachtig en oprecht leven. En toch lukt het ons niet altijd om te leven naar Gods wijsheid en richtlijnen. Ook David ervaarde het zo. Hij had het licht wel gezien, hoe Gods majesteit schittert als de zon... en toch, ondanks alle goede wil, schijnt dat licht niet altijd in zijn leven. Wie kan al zijn fouten onderscheiden, zegt David in vers 13. Een herkenbare worsteling. Als je terugkijkt op al je levensdagen, doorzie je dan nog al je tekortkomingen en fouten? David is zich er terdege van bewust en hij bidt vurig om Gods barmhartigheid en genade:

*Spreek mij toch vrij,
reinig mij van al mijn verborgen fouten!
Behoed uw dienaar,
en laat hoogmoed niet over mij heersen.
Dan zal ik weer oprecht zijn
en rein van mijn overtredingen.*
Ps 19:13b-14

David verlangt met heel zijn hart naar een goed leven. Dat merken we in de verzen 8-11. Als David kijkt naar de zon, naar Gods hand in de hele schepping, dan dringt het diep tot hem door: dat ook Gods wetten en richtlijnen vol zijn van zijn wijsheid, dat zijn geboden helder zijn en zuiver: een vreugde voor het hart, een licht voor de ogen!

Paulus nu, drukt de Efeziërs in zijn gebeden op het hart dat Gods stralende licht in de Zoon, in Jezus Christus werd geopenbaard. Het is een kracht die overweldigend groot is, groter dan alle machten en krachten waarmee mensen elkaar proberen te imponeren. Het gaat hier niet om iets dat zomaar groot is. Dat had Paulus in vers 19 ook kunnen schrijven. Maar over een overweldigende grootheid, de 'alles overtreffende grootheid van zijn kracht', een kracht die alleen gezien kan worden met de ogen van het geloof. Die kracht werd zichtbaar in Jezus, toen God hem uit de dood deed opstaan en hem een plaats heeft gegeven in de hemelsferen, aan Gods rechterhand. Een plaats ver en hoog verheven boven alle koningen, machten, prinses, gouverneurs en magistraten.

'Alles' zo schrijft Paulus in vers 22 'heeft hij aan zijn voeten gelegd'. Dat is een citaat uit Psalm 8. In de vroege kerk van de eerste eeuw werd Psalm 8 betrokken op Jezus. De Mensenzoon waar God aan denkt is niemand anders dat Jezus, de Zoon van de Eeuwige. Hem heeft hij gekroond met glans en glorie, hem toevertrouwd het werk van zijn handen, alles heeft hij aan zijn voeten gelegd. Jezus is de ware mens waarvoor de hele wereld moet buigen. Alles in de hemel en alles op aarde.

Paulus bidt dat de kracht die in Jezus werd geopenbaard de Efeziërs nog meer mag doordringen, dat de krachtige werking van zijn licht hen mag voeden. Dat zij zich niet laten afleiden en imponeren door alle machten van de wereld, dat zij niet toelaten dat de koningen en magistraten in hun stad het stempel drukken op hun bestaan. Dat zijn woorden die ook wij voor elkaar in gebed mogen brengen. Dat Jezus de zon mag zijn van je bestaan, dat zijn licht je verwarmen mag. Want zijn liefde is een kracht die sterker is dan alle dood, sterker dan de macht van mensen. In Jezus heeft God zich voor eens en altijd geopenbaard. Je kunt pas begrijpen hoe krachtig en sterk de schittering is van Gods genade als je naar Jezus kijkt, naar zijn zelfopofferende liefde. Jezus die alles van zichzelf gegeven heeft, en alles over had voor de ander.

Laat zijn liefde toch de zon zijn van je bestaan, het licht dat je voedt en draagt. Laat het zijn schittering zijn, zijn glans, die je hart verlicht en je bestaan doordringt. Zodat je zelf ook licht mag zijn voor de mensen om je heen: dat je omziet naar de ander zoals hij dat deed, dat je troost en nabij bent voor wie nog verdriet heeft; dat je door je nabijheid wat zwaar en moeilijk is verlicht. Wat dat is onze opdracht als kerk, als gemeente van Christus: dat zijn licht in ons aan het licht komt, dat zijn gestalte – zijn liefde en waarheid – onder ons zal wonen. Laat het licht van Christus je dus vervullen en leiden. Vandaag en alle dagen van je leven.

Amen.